

ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗΝ ΜΕΘ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΚΑΡΑΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΗΣ MSc

ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

Palliative care is an approach that improves the quality of life of patients and their families facing the problem associated with life-threatening illness, through the prevention and relief of suffering by means of early identification and impeccable assessment and treatment of pain and other problems, physical, psychosocial and spiritual (WHO, 2002).

Ανακουφιστική Φροντίδα είναι η προσέγγιση που επιδιώκει τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών με απειλητικό για τη ζωή τους νόσημα και των οικογενειών τους, μέσω της πρόληψης και ανακούφισης από το «υποφέρειν», που επιτυγχάνεται με την έγκαιρη αναγνώριση και ορθή αξιολόγηση και αντιμετώπιση του πόνου και των λοιπών οργανικών, ψυχοκοινωνικών και πνευματικών προβλημάτων (Π.Ο.Υ, 2002)

World Health Organization. Definition of palliative care. [Online].Available from:<http://www.who.int/cancer/palliative/definition/en>

ΑΡΧΕΣ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

- Προσφέρει ανακούφιση από τον πόνο και άλλα συμπτώματα
- Επικυρώνει την αξία της ζωής και θεωρεί την πορεία προς τον θάνατο ως μία φυσιολογική εξέλιξη.
- Δεν έχει πρόθεση ούτε να επισπεύσει, ούτε να αναβάλλει τον θάνατο
- Συνενώνει τις ψυχολογικές και τις πνευματικές πλευρές της φροντίδας του ασθενή
- Προσφέρει ένα σύστημα υποστήριξης προς τον ασθενή ώστε να είναι όσο το δυνατόν παραγωγικός και ενεργητικός γίνεται ως την στιγμή του θανάτου.
- Προσφέρει ένα σύστημα υποστήριξης στην οικογένεια του ασθενή ώστε να ανταπεξέλθει κατά την διάρκεια της νόσου αλλά και κατά την διάρκεια του πένθους.

- Χρησιμοποιεί μια ομαδική προσέγγιση ώστε να συναντήσει τις ανάγκες του ασθενή και της οικογένειας του. συμπεριλαμβανομένου και της συμβουλευτικής πένθους όπου χρειάζεται.
- Βελτιώνει την ποιότητα ζωής και ίσως επηρεάσει θετικά την πορεία της νόσου.
- Είναι εφαρμόσιμη στο αρχικό στάδιο της νόσου σε συνδυασμό με άλλες θεραπείες που επιμηκύνουν την διάρκεια της ζωής όπως ακτινοθεραπεία/χημειοθεραπεία και συμπεριλαμβάνει τις έρευνες που είναι απαραίτητες ώστε να αναγνωριστούν και αντιμετωπιστούν καλύτερα ενοχλητικές για τον ασθενή κλινικές επιπλοκές.

World Health Organization. Definition of palliative care. [Online]. Available from: <http://www.who.int/cancer/palliative/definition/en>

ΣΤΙΓΜΕΣ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

- Λατινική λέξη Paliare (to cloack) – Dr Balfour Mound 1974
- Λατινική λέξη Hospes
- 1967 St' Christopher
- 1974 Medicare Benefit USA

Dame Cicely Saunders (June 22, 1918–July 14, 2005)

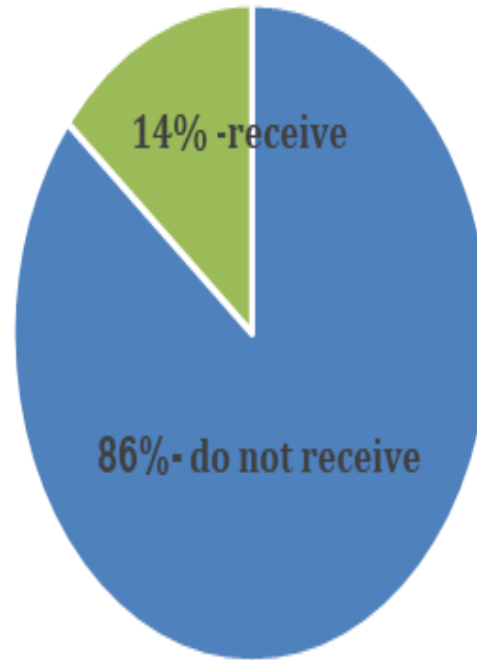
‘How people die remains in the memory of those who live on.’

ΑΞΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

- ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ
- ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ
- ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΑΣΘΕΝΗ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ ΥΓΕΙΑΣ
- ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ
- ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΑΠΑΝΑΝΤΙ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ
- ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
- ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ
- ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
- ΘΡΗΝΟΣ ΚΑΙ ΠΕΝΘΟΣ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

- ΑΛΤΣΧΑΙΜΕΡ (και κάθε άλλη μορφή άνοιας)
- ΚΑΡΚΙΝΟΣ
- ΡΕΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ ΑΡΘΡΙΤΙΔΑ
- ΠΑΡΚΙΝΣΟΝ
- ΣΚΛΗΡΥΝΣΗ ΚΑΤΑ ΠΛΑΚΑΣ
- ΚΙΡΡΩΣΗ ΥΠΑΤΟΣ
- ΝΕΦΡΙΚΗ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ
- ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ
- ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟΦΡΑΚΤΙΚΗ ΠΝΕΥΜΟΝΟΠΑΘΕΙΑ
- HIV/AIDS
- ΑΝΘΕΚΤΙΚΗ ΦΥΜΑΤΙΩΣΗ
- ΔΙΑΒΗΤΗΣ

39% Cardiovascular diseases
34% cancer
10% Chronic lung diseases
6% HIV/AIDS
5% Diabetes

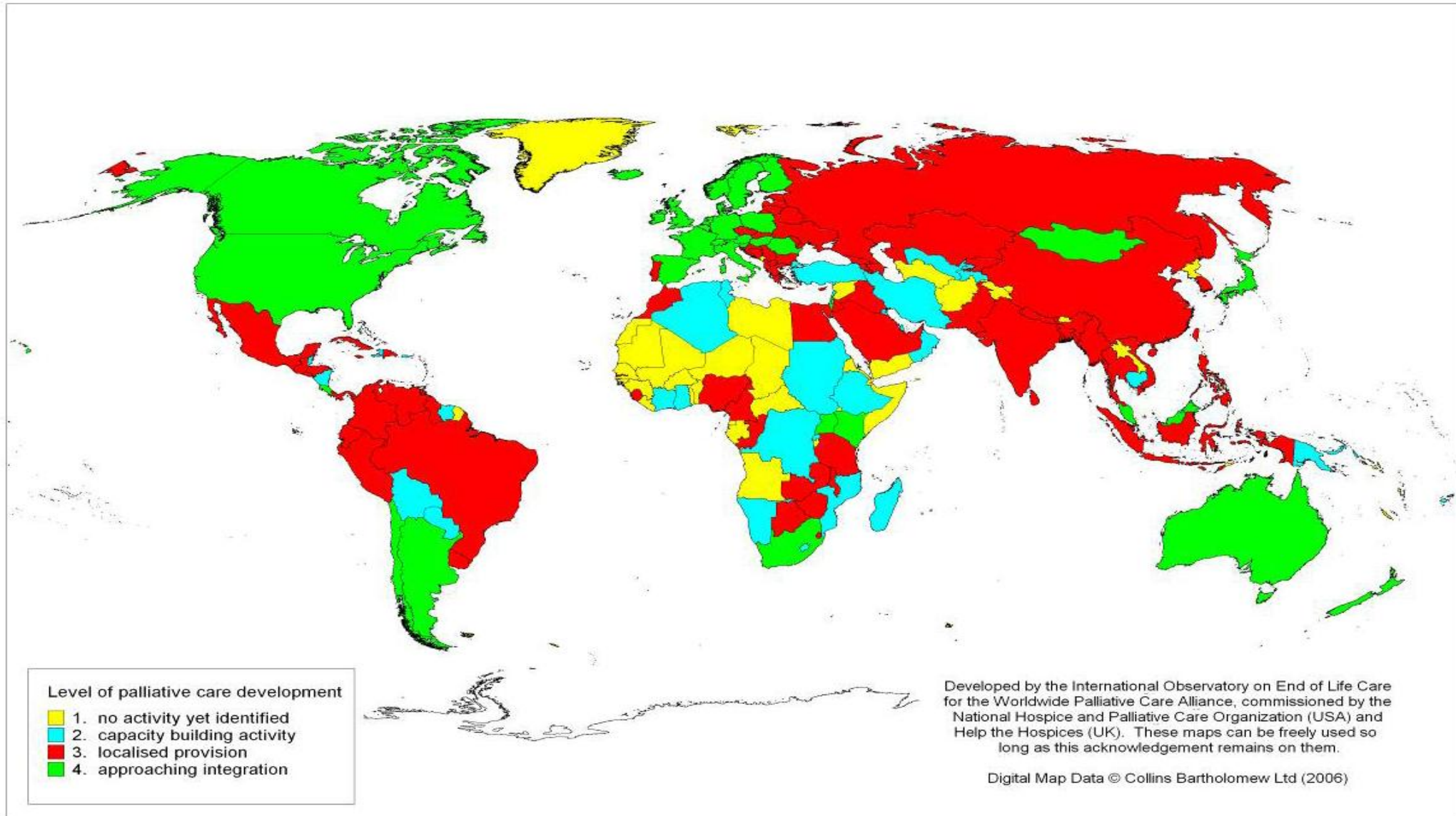
40 million people need palliative care each year

■ 1st Qtr ■ 2nd Qtr

ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

- Παγκοσμίως το 2011 περισσότεροι από 29 εκ. άνθρωποι πέθαναν από τις παραπάνω ασθένειες περίπου 20εκ είναι ο αριθμός των ανθρώπων που χρειάστηκαν ανακουφιστική φροντίδα στο τέλος της ζωής τους.
- Το 94% ήταν ενήλικοι όπου το 69% εξ αυτών άνω των 60 ετών το 25%απο 15 ετών έως 59 και το 6% εξ αυτών ήταν παιδιά.
- Βάση των αριθμών αυτών παγκοσμίως κάθε χρόνο περίπου 377 ενήλικες μεγαλύτεροι των 15 ετών στους 100.000 και 63 παιδιά κάτω των 15 ετών στις 100.000 χρειάζονται ανακουφιστική φροντίδα.

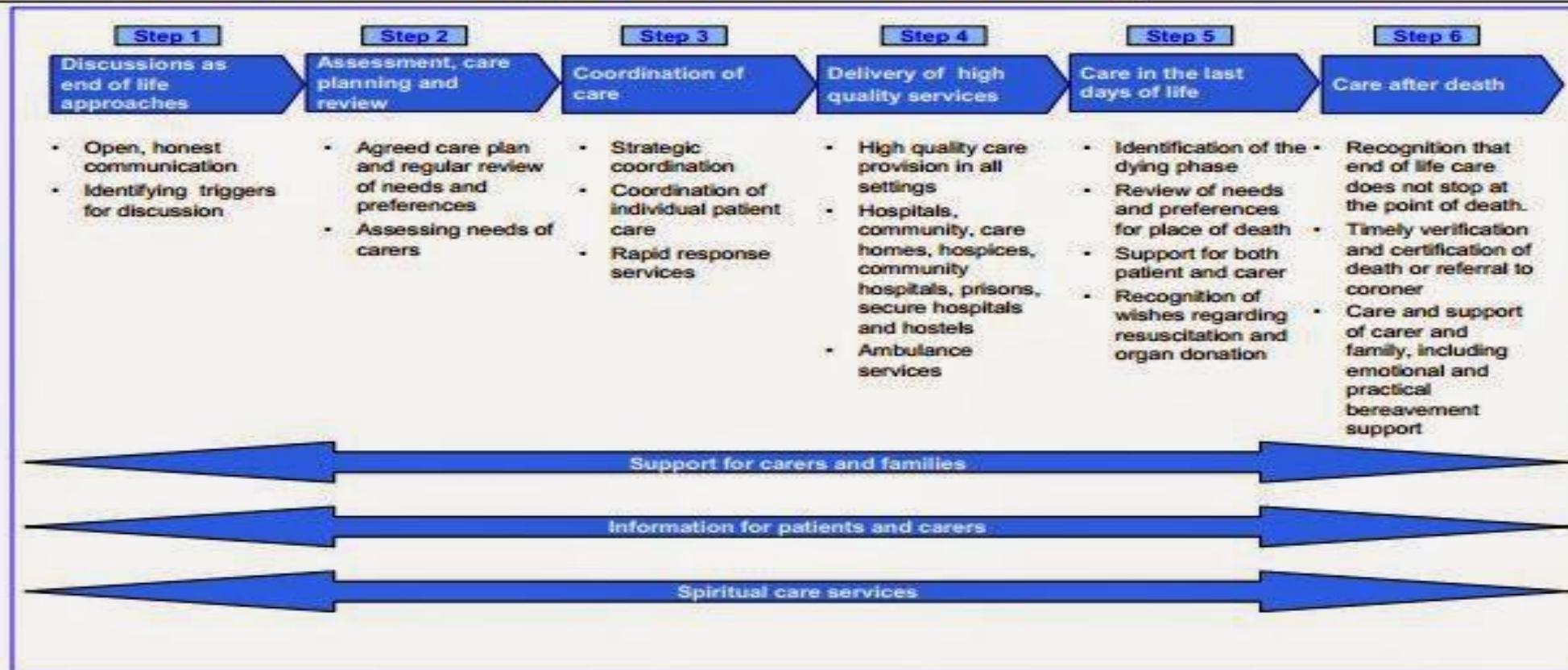
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

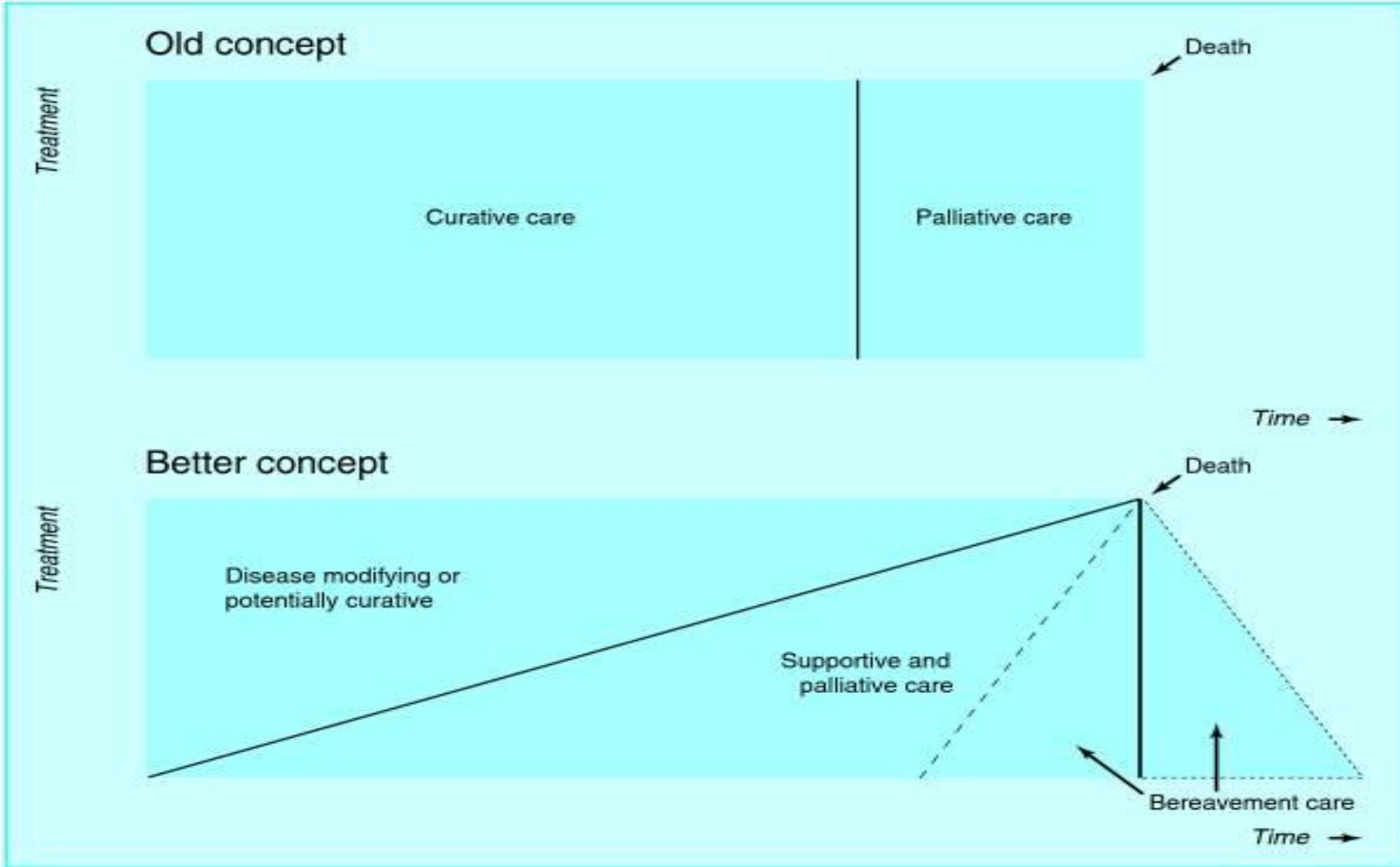

ΠΥΛΩΝΕΣ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

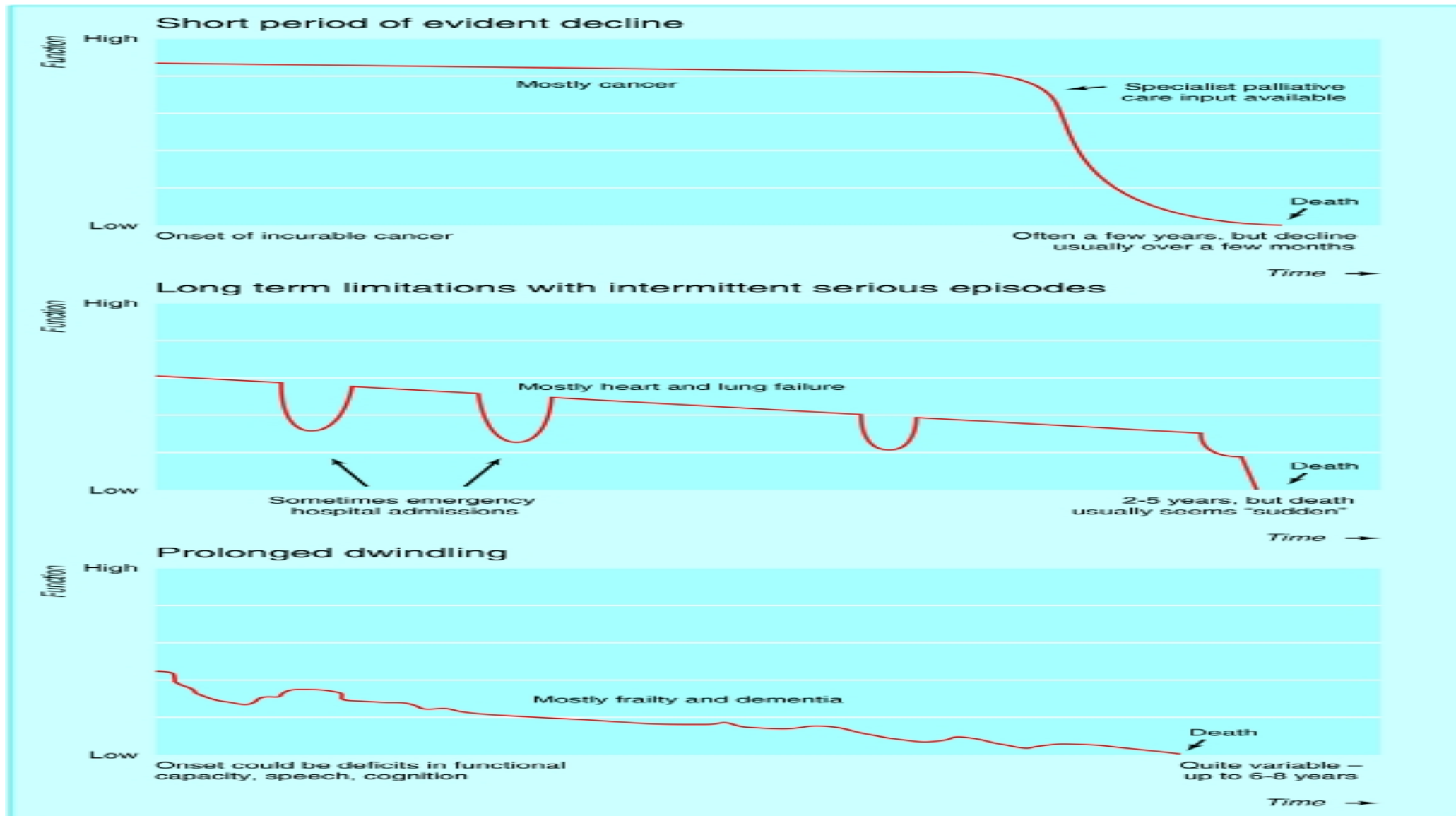

The End of Life Care Pathway

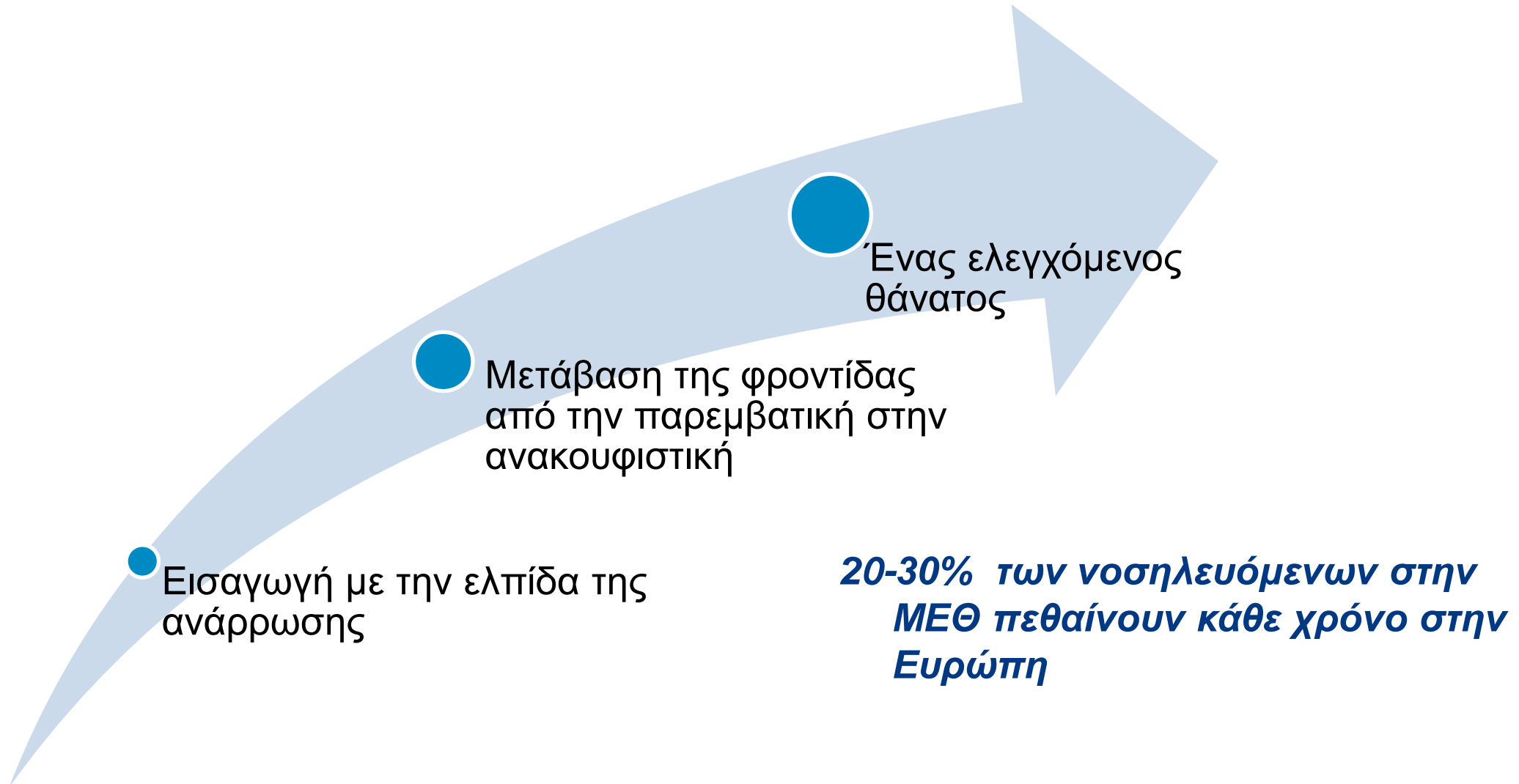

ΠΟΡΕΙΕΣ ΕΠΙΔΕΙΝΩΣΗΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

ΦΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

- ADVANCE CARE PLANING
- DNAR
- WITHHOLDING AND WITHDRAW
- ORGAN DONATION

PATIENTS-RELATIVES VIEWS

SYSTEMATIC REVIEW 1990-2014 about most important elements at the end-of-life-care when dying in the hospital.

1859 articles- **1141** patients -**3117** families.

- effective communication and shared decision making
- expert care
- respectful and compassionate care
- trust and confidence in clinicians.

SOCIETY OF CRITICAL CARE MEDICINE

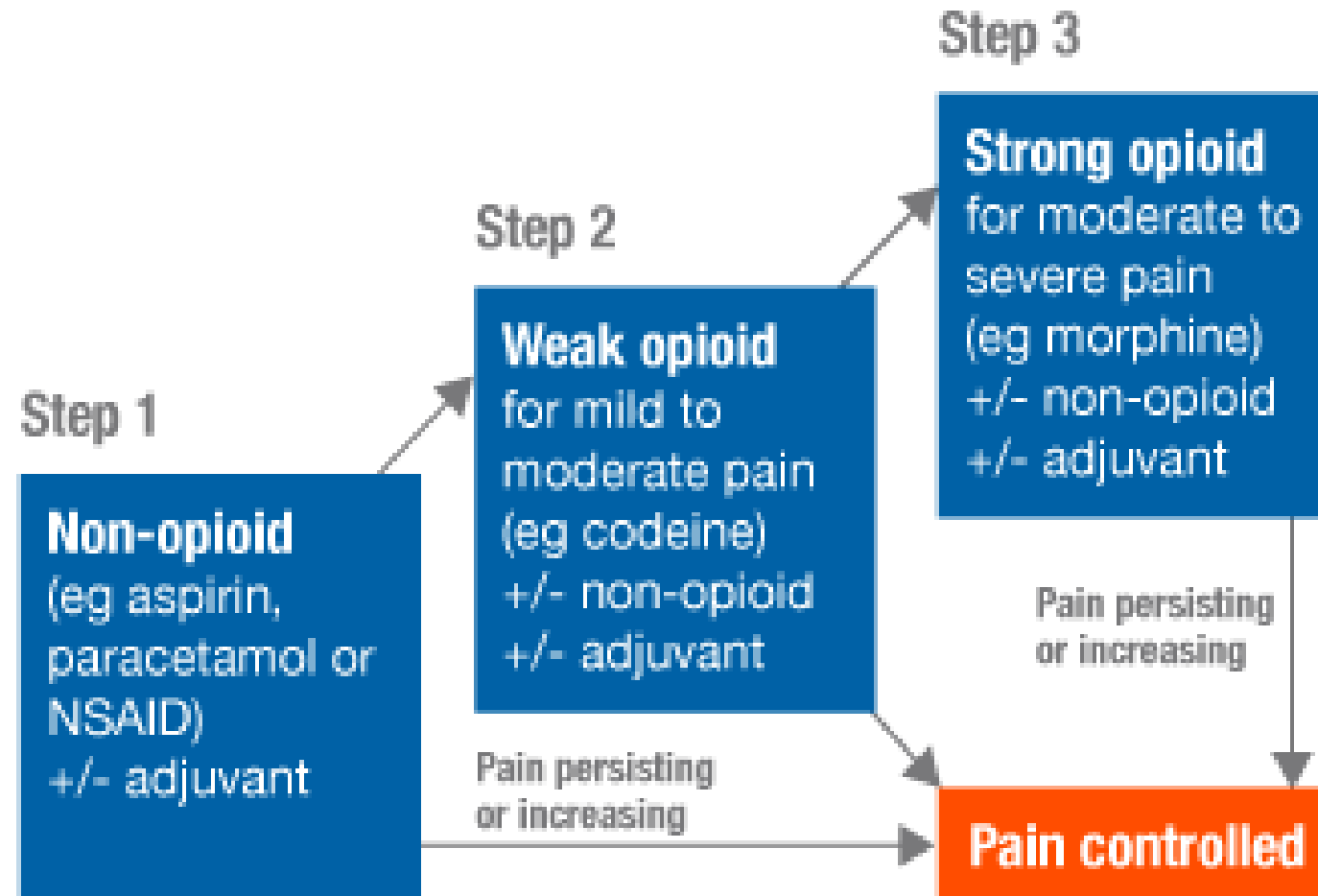
MIAMI 2006

- Ισχυρή συνεργασία μεταξύ προσωπικού ΜΕΘ και ομάδας ανακουφιστικής φροντίδας
- Υψηλές δεξιότητες στην επικοινωνία των μελών της ομάδας της ΜΕΘ
- Αξιολόγηση και αντιμετώπιση συμπτωμάτων όπως πόνος, ντελίριο, δύσπνοια, άγχος
- Φροντίδα με κέντρο τον ασθενή και τις προτιμήσεις του
- Συχνή επικοινωνία με την οικογένεια, υποστήριξη, ανοικτό επισκεπτήριο, δωμάτιο οικογένειας
- Συχνές συναντήσεις της ομάδας για σχεδιασμό και ενημέρωση

Συμπτώματα

- Πόνος → WHO ladder
- Ντελίριο → βενζοδιαζεπίνες
- Αδυναμία → πρωτεϊνούχα ροφήματα-φυσικοθεραπεία
- Ναυτία → αντιεμετικά
- Δύσπνοια → μορφίνη
- Ξηροστομία → Καλή περιποίηση στόματος-γέλη ενυδάτωσης
- Εκκρίσεις → δια δερμικά αυτοκόλλητα

ΣΚΑΛΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΠΟΝΟΥ –Π.Ο.Υ

Αντλία Συνεχούς Υποδόριας Έγχυσης

Οργανισμοί παροχής ανακουφιστικής φροντίδας στην Ελλάδα

Literature research findings

- Low levels of strong opioids consumption:
 - European average 80.55mg/capita/year
 - Greece average 75.5 mg/capita/year
- Fentanyl used as first line opioid instead of morphine
- Low levels of use of sustained release morphine:
 - Greece 3% vs UK 17%
- 10% decrease in use of opioid analgesics between 2006-2010

Literature research findings

- Limited palliative care teaching in medical schools
 - 14% mandatory vs 86% no palliative care courses
- No palliative care specialization, neither Medical nor Nursing
- 2x Palliative Care Master's Degree Programs but lack of training and CPD course
- 2008: Law allows establishment of hospices
- 2011: National Plan against Cancer recognizes the need for palliative care services

STUDY CASE-Μαρίνα 75 ετών

- Πνευμονική ίνωση
- Νοσηλεία 2 φορές για πνευμονία μέσα σε 12 μήνες
- Μετά την δεύτερη νοσηλεία επέστρεψε σπίτι με απόφαση της οικογενειας της με μη επεμβατικό αερισμό και οξυγονοθεραπεία.
- **Έπειτα από λίγο καιρό η αναπνευστική της λειτουργία χειροτέρευσε**
- ο ιατρός ανακουφιστικής πρότεινε την έναρξη μορφίνης per os για την καταπολέμηση της δύσπνοιας.
- Παρά τις ενστάσεις του γιου της που πίστευε ότι η μορφίνη θα την σκοτώσει ξεκίνησε να παίρνει 5mg morphine sulphate x3.
- Η Μαρίνα είχε υπνηλία τις πρώτες 2 ημέρες αλλά την τρίτη ένιωθε καλύτερα. Η δυσκοιλιότητά που επήλθε ως παρενέργεια αντιμετωπίστηκε με λακτουλοζη από το στόμα.
- Η Μαρίνα δεν είχε αναπνευστική δυσχέρεια και δύσπνοια και μπορούσε να δεχτεί επισκέψεις στο σπίτι μέχρι τον θάνατό της.

